

Zoran Constantinescu
Gabriela Moise

Criptarea Informației

Ghid practic

Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești
2013

Copyright©2013 Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii

*Autorii poartă întreaga răspundere morală, legală și materială
față de editură și terțe persoane pentru conținutul lucrării.*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CONSTANTINESCU, ZORAN

Criptarea informației: ghid practic / Zoran Constantinescu,
Gabriela Moise. - Ploiești : Editura Universității Petrol-Gaze din
Ploiești, 2013

Bibliogr.

ISBN 978-973-719-522-7

I. Moise, Gabriela

003.26

004.056.5

Control științific:

Conf. univ. dr. ing. **Otilia Cangea**

Redactor:

Conf. univ. dr. mat. **Cristian Marinoiu**

Tehnoredactare computerizată:

Șef lucr. dr. ing. **Zoran Constantinescu**

Coperta:

Șef lucr. dr. ing. **Zoran Constantinescu**

Director editură:

Prof. univ. dr. ing. **Șerban Vasilescu**

Adresa:

Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești

Bd. București 39, cod 100680

Ploiești, România

Tel. 0244-573171, Fax. 0244-575847

<http://editura.upg-ploiesti.ro/>

Cuprins

1.	INTRODUCERE	7
1.1	PROBLEMA CRIPTĂRII	7
1.2	DEFINIȚII. TERMINOLOGIE.....	12
1.3	CLASIFICAREA ALGORITMILOR DE CRIPTARE.....	14
1.4	METODE DE CRIPTANALIZĂ.....	16
1.5	STANDARDE DE CRIPTARE	17
1.6	TEME ȘI EXERCIȚII.....	18
1.7	BIBLIOGRAFIE	18
2.	CIFRURI DE SUBSTITUȚIE. CEZAR	19
2.1	DESCRIEREA ALGORITMULUI CEZAR	19
2.2	IMPLEMENTAREA ALGORITMULUI CEZAR IN LIMBAJUL C	20
2.3	CRIPANALIZA ALGORITMULUI CEZAR	22
2.4	TEME SI EXERCIȚII.....	27
2.5	BIBLIOGRAFIE	28
3.	CIFRURI POLIALFABETICE. VIGENÈRE	29
3.1	DESCRIEREA ALGORITMULUI VIGENÈRE.....	30
3.2	IMPLEMENTAREA ALGORITMULUI VIGENÈRE IN LIMBAJUL C	32
3.3	CĂI DE ATAC.....	34
3.4	TEME ȘI EXERCIȚII.....	35
3.5	BIBLIOGRAFIE	36
4.	CIFRURI ONE-TIME PAD. RC4	37
4.1	DESCRIEREA ALGORITMULUI VERNAM	37
4.2	IMPLEMENTAREA ALGORITMULUI VERNAM IN LIMBAJUL C.....	40
4.3	DESCRIEREA ALGORITMULUI RC4	41
4.4	IMPLEMENTAREA ALGORITMULUI RC4 IN LIMBAJUL C	42
4.5	TEME ȘI EXERCIȚII.....	44
4.6	BIBLIOGRAFIE	44
5.	STANDARDUL DES	45
5.1	DESCRIEREA ALGORITMULUI DES	45
5.2	IMPLEMENTAREA ALGORITMULUI DES IN LIMBAJUL C	56
5.3	TEME ȘI EXERCIȚII.....	62
5.4	BIBLIOGRAFIE	63
6.	STANDARDUL AES.....	65
6.1	DESCRIEREA ALGORITMULUI AES	65
6.2	IMPLEMENTAREA ALGORITMULUI AES IN LIMBAJUL C.....	76
6.3	TEME ȘI EXERCIȚII.....	81
6.4	BIBLIOGRAFIE	82

7.	CRIPTAREA CU CHEI PUBLICE. RSA.....	83
7.1	CRIPTAREA CU CHEI PUBLICE.....	83
7.2	DESCRIEREA ALGORITMULUI RSA.....	83
7.3	IMPLEMENTAREA ALGORITMULUI RSA IN LIMBAJUL C	87
7.4	SEMĂTURI DIGITALE.....	90
7.5	TEME ȘI EXERCIȚII.....	92
7.6	BIBLIOGRAFIE	92
8.	PGP – PRETTY GOOD PRIVACY	93
8.1	PGP.....	93
8.2	STANDARDUL OPENPGP	104
8.3	GPG SAU GNUPG	104
8.4	RESURSE ONLINE REFERITOARE LA PGP	106
8.5	TEME ȘI EXERCIȚII.....	107
8.6	BIBLIOGRAFIE	107
9.	COMPILATORUL GCC	109
9.1	DESCRIERE.....	109
9.2	OPȚIUNI DE COMPILARE	111
9.3	MAKEFILE.....	113
9.4	BIBLIOGRAFIE	114
10.	GLOSAR DE TERMENI ENGLEZ-ROMAN.....	115
11.	ACRONIME DIN DOMENIU	117
12.	INDEX.....	119

1. Introducere

Acest prim capitol încearcă să introducă, într-un mod cât mai simplu și ușor de înțeles, noțiuni de bază despre criptare. Vom încerca să răspundem la câteva întrebări simple, cum ar fi de exemplu: ce este criptarea? de ce avem nevoie de criptare? în ce situații este justificată folosirea criptării? Vom continua cu introducerea unor definiții și a terminologiei folosite în criptare și în literatura de specialitate aferentă. De asemenea vom prezenta diferite criterii de clasificare a principalilor algoritmi folosiți în criptare, pentru a avea o vedere de ansamblu asupra acestor algoritmi și a folosirii acestora. Vom menționa și criptanaliza, care este acea parte a criptologiei care se ocupă cu analiza și spargerea cifrurilor pentru a reface textul clar. Vom încheia capitolul cu o altă întrebare: de ce este nevoie de standarde în criptografie? și cu o scurtă descriere a standardelor din criptografie.

1.1 Problema criptării

Să presupunem că dorim să transmitem un mesaj de la o persoană A la o persoană B, folosind un canal de comunicație. **Mesajul** poate fi orice, de la un simplu cuvânt sau o propoziție, mesajul de pe o carte poștală sau dintr-o scrisoare, toate în format tradițional pe hartie, până la un mesaj în format electronic: binar, un text, un șir de numere, diverse fișiere, o imagine, un document, o convorbire telefonică, o transmisiune video live sau orice alt mesaj în format digital. Deasemenea, lungimea mesajului poate varia de la câțiva bits până la zeci de GigaBytes. **Canalul de comunicație** poate fi orice, de la un mesager sau curier, care expediază o scrisoare, sistemul de poștă pe hârtie, sistemul de telefonie mobilă, până la Internet, cu diversele metode de conectare. Vom considera în cele ce urmează că datele primite sînt identice cu cele transmise de-a lungul canalului de comunicație, cu alte cuvinte mediul de transmisie din punct de vedere tehnologic este lipsit de erori. Există un alt domeniu separat denumit *transmisia datelor* care se ocupă cu analiza mediilor de transmisie, sursele de distorsiuni și zgomote, metodologii de prelucrare și transmisie a datelor, protocoale de transmitere corectă a datelor și integritatea lor.

Expeditorul, cel care trimite mesajul, numit și sursa mesajului, poate fi o persoană, o organizație, un sistem electronic, un telefon mobil, un calculator. La fel și **destinatarul**, cel care primește sau recepționează mesajul, numit câteodată și receptor. Cea mai simplă analogie este poșta clasică, unde orice scrisoare are două adrese pe ea: expeditorul și destinatarul. În mod similar avem și cazul poștei electronice, cu adresele de email ale expeditorului și destinatarului.

Pentru simplificarea prezentării diverselor sisteme, în criptografie și în literatura de specialitate, pentru părțile implicate în comunicare se folosesc nume de persoane: pentru expeditor se folosește numele **Alice** (persoana A), iar pentru destinatar se folosește numele **Bob** (persoana B). Este mult mai simplu să spunem: "Alice trimite un mesaj lui Bob folosind un algoritm de criptare X", decât să spunem: "O persoană sau un sistem A trimite un mesaj unei alte persoane sau sistem B folosind un algoritm X".

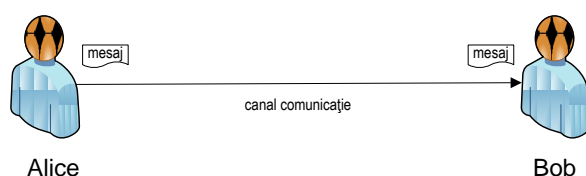

Figura 1.1 Alice și Bob

Ce se întâmplă dacă cineva ascultă mesajul transmis de Alice lui Bob? Un exemplu simplu este situația în care mesagerul, sau o altă persoană sau sistem, citește mesajul care este transmis. Sînt situații în care acest lucru nu se dorește, și se preferă ca acesta să nu cunoască deloc conținutul mesajului. Persoana care doar ascultă mesajele, dar fără a interveni asupra lor, este denumită în literatură **Eve**, de la cuvîntul englez *eavesdrop*, care înseamnă a asculta în secret convorbiri particulare, a trage cu urechea.

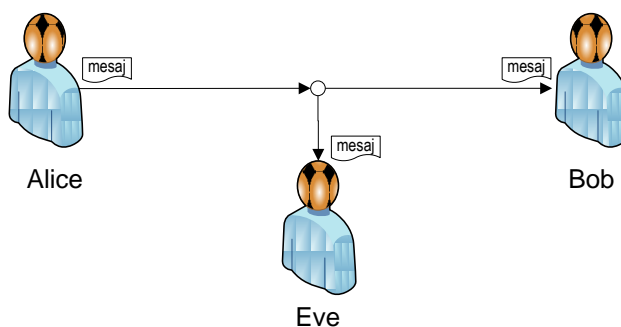

Figura 1.2 Alice, Bob și Eve

Aici intervine **criptografia** (*cryptography*), știința care oferă diferite metode de a ascunde mesajul original. Mesajul nu mai este trimis în clar, ci este transformat sau codificat astfel încât oricine l-ar asculta nu ar putea să-l înțeleagă. Este ca și cum mesajul ar fi scris într-o altă limbă, dar pe care nu o înțeleg decât Alice și Bob, necunoscută pentru Eve sau pentru oricine altcineva, limbă pe care nimeni nu ar putea s-o învețe. Deși pare simplu la prima vedere, nu este deloc ușor acest lucru. De-a lungul istoriei au fost folosite diferite metode de a ascunde informația trimisă, de la simple substituții de litere din mesajul clar (acum mii de ani), pînă la mecanisme sau sisteme foarte complexe pentru codificarea mesajelor (în timpul celor două războaie mondiale), și pînă la sisteme informatice de toate dimensiunile și toate complexitățile, omniprezente în zilele noastre.

Scenariul descris mai sus este de fapt primul și cel mai important obiectiv urmărit de criptografie, și anume **confidențialitatea datelor** (*data confidentiality, privacy, secrecy*), cu alte cuvinte proprietatea de a putea păstra secretul informației pentru a fi siguri că doar persoanele autorizate au acces la aceste informații. Confidențialitatea datelor ne poate garanta de exemplu că parola de login trimisă pentru conectarea la un server sau website nu poate fi aflată de nimeni care ascultă fluxul de date din rețea, sau că nimeni neautorizat nu poate afla numărul cardului de credit folosit într-o tranzacție online.

Există deasemenea situații în care nu se dorește doar ascunderea mesajului trimis pentru a nu putea fi citit, ci se dorește în plus asigurarea faptului că mesajul transmis de Alice este identic cu cel primit de Bob și nu a fost modificat în mod intenționat de către altcineva, oricare ar fi intențiile acestuia.

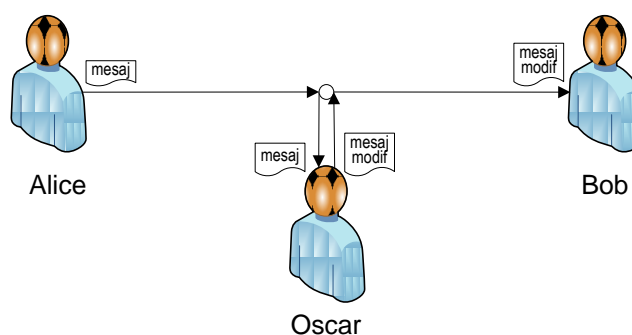

Figura 1.3 Alice, Bob și Oscar

Un astfel de personaj care modifică în mod intenționat și cu scop răuvoitor mesajele trimise de la Alice către Bob este numit în literatura **Oscar**, de la cuvântul englez *opponent*, sau **Mallory** (sau **Mallet**, **Marvin**, **Moriarty**), de la cuvântul englez *malicious*, care înseamnă răuvoitor. Acesta poate nu doar să intercepteze mesajele, dar poate să le și modifice, să le ștergă de tot, să le scurteze, să le substituie cu propriile sale mesaje, să folosească mesaje mai vechi pe care le-a interceptat mai demult în locul lor șamd. Dificultatea asigurării unui sistem împotriva unor astfel de atacuri devine mult mai dificilă, și stă la baza întregului domeniu al criptanalizei. Diferența între Oscar și Mallory este că cel din urmă are întotdeauna intenții răuvoitoare, în timp ce Oscar poate face acest lucru și cu alte scopuri, nu neaparat rele.

Aici am identificat al doilea obiectiv important al criptologiei: **integritatea datelor** (*data integrity*). Aceasta este proprietatea de a putea evita orice modificare neautorizată a informației, cum ar fi inserare, substituție, ștergere și sînt folosite diverse metode pentru a putea detecta sau împiedica astfel de schimbări.

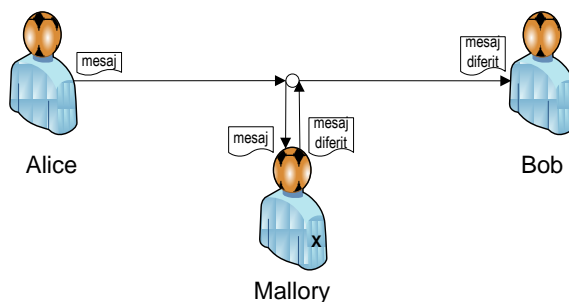

Figura 1.4 Alice, Bob și Mallory

O altă situație care este pe larg analizată de către criptologie este situația în care vrem să fim siguri că mesajul trimis de către Alice este într-adevăr trimis de Alice și nu de altcineva, iar acesta este primit doar de către Bob. Acesta este de fapt al treilea obiectiv al criptografiei, denumit **autentificare** (*authentication*) și reprezintă proprietatea de a putea identifica că o anumită entitate este conform anumitor criterii, că este autentică, conform cu adevărul. Poate cuprinde atât autentificarea sursei sau a destinației, dar și autentificarea mesajului, respectiv a informației transmise sau a unei semnături electronice. Autentificarea poate fi considerat ca un proces care verifică dacă "cineva (ceva) este cine (ceea ce) spune că este".

Un alt termen asemănător întâlnit este cel de **autorizare** (*authorization*), care se referă la procesul de descriere, verificare a accesului la resurse, cu alte cuvinte dacă “*cineva (ceva) are dreptul să facă un anumit lucru*”.

Un aspect important studiat de criptologie este situația în care Alice neagă că anumite mesaje trimise de ea în trecut îi aparțin. Deși ea le-a trimis, ulterior ea neagă acest lucru. În acest caz sînt dezvoltate anumite protocoale care să o oblige pe Alice să își recunoască propriile mesaje, fără a le putea nega după bunul plac. Pentru această situație se folosește termenul de **non-repudiere** (*non-repudiation*), care este un alt obiectiv important al criptologiei. Termenul provine din cuvîntul *a repudia* care înseamnă a respinge, a nu mai recunoaște pe cineva sau ceva, a alunga. Una din metodele folosite în criptografie pentru asigurarea non-repudierii este **semnătura digitală**, prin care se poate *semna* de exemplu un document sau un mesaj de către expeditor. Această semnătură trebuie să îndeplinească mai multe criterii: să nu poată fi falsificată (doar expeditorul poate semna), să fie autentică (destinatarul poate verifica faptul că expeditorul a semnat și nu altcineva), să nu poată fi reutilizată pentru alt document sau mesaj (să nu poată fi copiată pe alt document), documentul să nu poată fi modificat ulterior semnării și să fie non-repudiabilă (să nu poată fi negată de cel care a semnat).

În tabelul 1.1 am descris pe scurt cele patru obiective fundamentale ale criptologiei.

1 confidentialitatea datelor	secretul informației
2 integritatea datelor	evitarea modificării informației
3 autentificarea	identificarea entităților
4 non-repudierea	prevenirea negării evenimentelor

Tabelul 1.1 – Obiectivele principale ale criptologiei

Lista obiectivelor criptologiei este însă mult mai lungă, câteva din ele fiind prezentate succint în tabelul 1.2. Toate acestea însă pot fi descrise folosind doar cele patru obiective fundamentale de mai sus.

De cele mai multe ori mecanismul de protecție folosit de un sistem pentru a transmite mesaje depinde de o multitudine de factori: de complexitatea sistemului, de resursele disponibile, de ceea ce se dorește a fi protejat, de celelalte sistemele cu care interacționează șamd. Nu există un algoritm care să fie bun în orice situație.

confidentialitatea datelor	secretul informatiei
integritatea datelor	evitarea modificarii informatiei
autentificarea entitatilor	identificarea entitatilor
autentificarea mesajelor	identificarea mesajelor, a sursei
semnatura	asocierea de informatii unei entitati
autorizare	imputernicire sau obtinerea unui drept
validare	recunoasterea valabilitatii
controlul accesului	accesul selectiv la resurse
certificare	dovedirea autenticitatii
datare, timestamping	stabilirea datei exacte a unui eveniment
anonimitate	lipsa identificarii unei entitati sau mesaj
non-repudiarea	prevenirea negarii evenimentelor
revocare	retragerea unui drept

Tabelul 1.2 - Cîteva obiective ale criptologiei

Criptografia este folosită în zilele noastre aproape în orice sistem de comunicație, rețea de calculatoare sau sistem informatic. Exemple de zi cu zi care folosesc criptarea: cardul bancar cu chip folosit în automatele bancare sau la plata într-un magazin, cardul SIM dintr-un telefon mobil, banala telecomanda pentru activarea alarmei de la mașină, autentificarea la serverul de email, tranzacțiile online pentru cumpărături (eBay, PayPal), comunicația de tip wireless WiFi, televiziunea digitală.

1.2 Definiții. Terminologie

Criptarea (în engleză *encryption*) reprezintă transformarea unui mesaj clar într-un format care nu poate fi ușor interpretat de către o persoană neautorizată. La modul general, criptarea reprezintă conversia datelor dintr-un format ușor interpretabil de către oricine, într-un format dificil, sau chiar imposibil de interpretat de către o persoană (sau un sistem), dar ușor de interpretat de către persoanele autorizate. Operațiunea inversă de transformare a mesajului codificat în mesajul clar, original, pentru a putea fi interpretat se numește **decriptare** (în engleză *decryption*).

Mesajul original se mai numește și **mesaj clar** (în engleză *plaintext*), iar cel care se obține în urma criptării se numește **mesaj criptat** (în engleză *ciphertext*).

Criptologia (*cryptology*), constituită ca o ramură interdisciplinară este domeniul științific care se ocupă cu studiul codurilor secrete. Termenul vine din cuvintele grecești *kryptos*=ascuns,secret și *logia*=studiu,teorie. Cuprinde două mari componente: **criptografia** (*cryptography*) (din cuvintele grecești *kryptos* și *graphia*=scriere) este partea care se ocupă cu studiul tehnicilor, algoritmilor, metodelor matematice referitoare la diverse aspectele ale securității informației, incluzând proiectare, construirea și analiza diverselor protocoale, și **criptanaliza** (*cryptanalysis*) (din cuvintele grecești *kryptos* și *analysein*) este știința și arta care se ocupă cu analiza sistemelor informatice din punct de vedere al securității, îndeosebi a aspectelor ascunse ale acestora. Pe lângă analiza matematică a algoritmilor criptografici, include și studiul diverselor alte căi de atac ale sistemelor, nu neapărat ale algoritmilor, ci ale diverselor puncte slabe ale sistemelor, ale implementărilor acestora, cu decodificarea mesajelor criptate fără a se cunoaște cheile de criptare. Criptografia ar putea fi privită ca latura defensivă a criptologiei, în timp ce criptanaliza ca latura ofensivă a acesteia. Specialiștii din criptografie se numesc **criptografi**, iar cei din domeniul criptanaliză se numesc **criptanalisti**. Scopul final al criptanalizei este cumva similar cu cel al decriptării și anume aflarea textului clar al mesajului. Diferența constă în faptul că la decriptare se cunoaște cheia, în timp ce criptanaliza încearcă acest lucru fără a cunoaște cheia.

Din punct de vedere istoric, criptologia a fost asociată exclusiv cu criptarea și decriptarea mesajelor, cu scopul de a ascunde informația. Abia după apariția sistemelor de calcul în sec. XIX-XX, domeniul s-a dezvoltat foarte mult, au apărut noi metode bazate pe teorii matematice complexe și necesitatea folosirii calculatoarelor din ce în ce mai performante, precum și noi cerințe pentru sistemele informatice.

Un **algoritm criptografic** (*cryptographic algorithm*), sau **cifru** (*cipher*) pe scurt, este o funcție matematică folosită în procesul de criptare și de decriptare. Un astfel de algoritm de criptare este folosit de obicei în combinație cu o **cheie** (*key*), care poate fi de exemplu un cuvânt, o frază, un text mai lung sau un număr. Aceasta cheie este folosită pentru criptarea unui text clar. Folosind același algoritm pentru un text clar, dar chei diferite de criptare, se obțin texte codificate diferite. De obicei securitatea (confidențialitatea) mesajului criptat este dependentă atât de puterea algoritmului (în engleză *strength*), cât și de confidențialitatea cheii de criptare.

Există foarte mulți termeni folosiți în criptografie, noi am prezentat doar o mică parte din ei. Pentru o listă completă cu definițiile termenilor folosiți în criptografie și în special în securitatea Internetului se poate consulta [3].

1.3 Clasificarea algoritmilor de criptare

Există mai multe criterii după care se pot clasifica algoritmii de criptare. Cel mai important criteriu este după felul în care se folosește cheia la criptarea, respectiv decriptarea mesajului. Algoritmii se împart în două mari clase: cu **chei simetrice** (sau chei private) și cu **chei publice** (sau chei asimetrice).

Algoritmii de criptare cu chei simetrice au proprietatea că folosesc aceeași cheie atât pentru criptarea textului clar, cât și pentru decriptarea textului codificat. Din acest motiv este folosit termenul de *simetric*. Cheile pot fi identice, sau una din ele să poată fi obținută din cealaltă folosind transformări simple. Cheile reprezintă de fapt un secret care este partajat doar de părțile implicate (de exemplu Alice și Bob) și care permite schimbul ulterior de mesaje în mod secret între acestea. Unul din marile dezavantaje ale acestor tipuri de algoritmi este faptul că aceste chei trebuie partajate, acest lucru nefiind întotdeauna posibil, existând situații în care această cheie nu poate fi transmisă în mod sigur.

Algoritmii de criptare cu chei asimetrice, sau cu chei publice folosesc două chei diferite pentru criptare și decriptare, una din ele fiind secretă (privată) iar cealaltă publică. Deși cheile sînt diferite, există o legătură între ele din punct de vedere matematic. Una din chei este folosită pentru criptarea mesajului clar, iar cealaltă pentru decriptarea mesajului codat. Niciuna dintre aceste chei nu poate fi folosită doar ea atât pentru criptare cât și pentru decriptare. Cheia publică poate fi publicată fără nici un risc în a compromite securitatea, în timp ce cheia privată nu trebuie să o știe decît cei care au acces la informație. Algoritmii folosiți în criptarea asimetrică au la bază probleme matematice care nu au soluții eficiente (factorizarea numerelor întregi foarte mari, problema logaritmului discret, etc.).

Deși este ușor să se genereze cele două chei împreună, avînd doar cheia publică este extrem de dificil, practic aproape imposibil să se găsească cheia privată asociată. Din acest motiv algoritmii de criptare

asimetrice nu necesită un canal de comunicație sigur între parteneri pentru schimbul inițial de chei secrete, spre deosebire de algoritmi simetrici, unde acest lucru este necesar. Criptarea este realizată de Alice folosind cheia publică a lui Bob, în timp ce Bob este singurul care poate decripta mesajul folosind cheia sa privată. O altă utilizare a acestor algoritmi este verificarea autenticității unui mesaj utilizând semnătura digitală. Această semnătură poate fi efectuată folosind cheia privată, iar verificarea semnăturii poate fi efectuată ulterior de către oricine, folosind doar cheia publică.

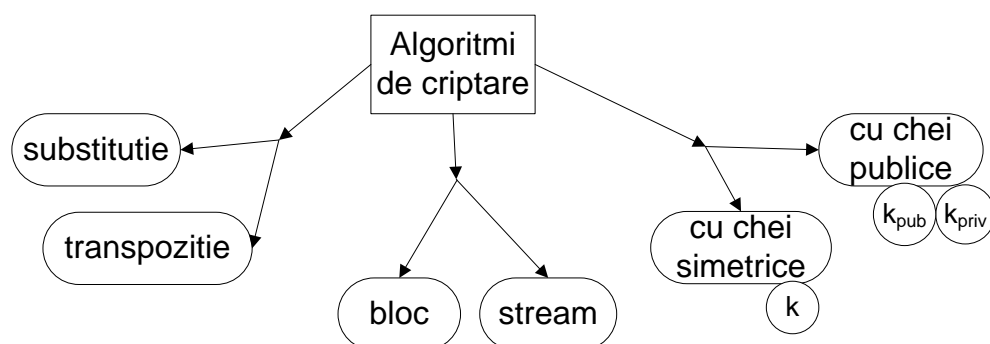

Figura 1.5 Clasificarea algoritmilor de criptare

Clasificarea algoritmilor de criptare se poate face și după felul în care se procesează textul clar/criptat la criptare/decriptare. O primă metodă este procesarea pe blocuri, iar algoritmi se numesc de obicei **cifruri bloc**. Textul clar este împărțit în blocuri cu lungime fixă de caractere, după care fiecare bloc este criptat rînd pe rînd. În cazul în care lungimea textului clar nu este multiplu întreg de lungimea blocului, se folosește un algoritm de completare a acestuia cu caractere pînă la lungimea blocului folosită. Acest lucru se numește **padding** (din cuvîntul englez *to pad*=a căptuși), iar cea mai simplă variantă este completarea cu caractere zero sau spații.

Cele mai cunoscute moduri de operare ale cifrurilor bloc sînt: **ECB** (*electronic code block*) și **CBC** (*cipher block chaining*). Modul ECB este cel mai simplu și cel mai uzual și presupune codificarea independentă a fiecărui bloc B_i al mesajului clar într-un bloc cifrat C_i de aceeași mărime, folosind chei diferite K_i pentru fiecare pas. Modul CBC folosește un mecanism de feedback în care rezultatul cifrării unui bloc anterior C_{i-1} este folosit pentru cifrarea blocului curent B_i , textul cifrat nemaifiind dependent doar de textul clar c_i și de textul cifrat.

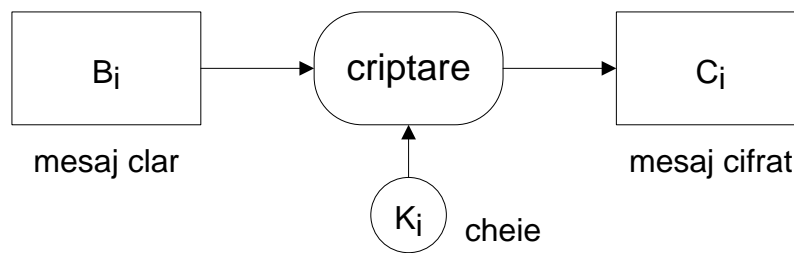

Figura 1.6 - Codificare pe blocuri de tip ECB

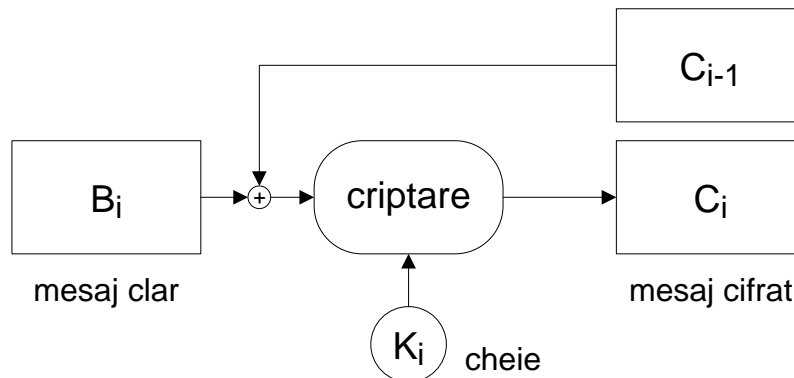

Figura 1.7 - Codificare pe blocuri de tip CBC

Pentru decriptare se folosește în mod similar împărțirea în blocuri de aceeași lungime. Lungimea blocurilor este relativ mare, și poate avea valori tipice de 64, 128 sau 256 bits. Spre deosebire de cifrurile de tip bloc, **cifrurile stream** codifică mesajele folosind blocuri foarte mici, de un caracter (sau o literă din alfabet) sau chiar și de 1 bit lungime.

1.4 Metode de criptanaliză

Criptanaliza se ocupă cu determinarea unei chei folosite de un algoritm de criptare, doar pe baza mesajelor criptate și eventual a altor informații secundare. Criptanalistul poate folosi diferite strategii pentru aflarea cheii, în funcție de algoritm și de situația în care se află. El poate de exemplu să cunoască doar textul criptat și eventual alte detalii despre textul clar (limba în care este scris mesajul, frecvența literelor unui alfabet șamd). Deasemenea, este posibil să cunoască una sau mai multe perechi de caractere sau blocuri (*text clar*, *text criptat*), ori poate să aibă acces la algoritm și să poată cripta anumite texte clare selectate de el.

Criptanaliza prin forță brută (*brute force attack*) constă în parcurgerea tuturor cheilor posibile. Pentru fiecare cheie se decriptează textul și se verifică dacă este cel corect. Acest tip de atac reușește întotdeauna deoarece parcurgînd fiecare cheie vom trece inevitabil și peste cheia folosită pentru criptare. Atacul poate fi realizat practic doar în cazul în care spațiul cheilor posibile este mic, altfel timpul necesar parcurgerii lor este mult prea mare. Din acest motiv, pentru a descuraja atacurile prin forță brută, este recomandat ca cifrurile să aibă un număr foarte mare de chei posibile.

1.5 Standarde de criptare

O metodă pentru a păstra securitatea informației este folosirea unor **algoritmi secreți**. Dacă doar Alice și Bob cunosc algoritmul, atunci am putea presupune că oricine ascultă mesajele schimbate între ei nu va putea să le înțeleagă. În realitate însă este dificil acest lucru. Pe de o parte ei vor trebui să-și scrie singuri programele software care implementează algoritmul respectiv, lucru destul de dificil, iar pe de altă parte, de-a lungul timpului s-a constatat că nici un algoritm nu este infailibil, și că mai devreme sau mai târziu acesta poate fi spart, fără chiar ca Alice și Bob să știe acest lucru. Dacă Alice va dori să comunice și cu alte persoane, atunci va trebui să aibă cîte un algoritm pentru fiecare persoană, lucru deja extrem de dificil. Cu toate acestea, folosirea unor astfel de algoritmi secreți care nu se cunosc public este practică chiar și în zilele noastre. Foarte multe sisteme, inclusiv sisteme de operare și diverse dispozitive folosesc acest lucru în mod curent, fără a lua foarte în serios implicațiile din punct de vedere al securității.

Deoarece este dificilă proiectarea și implementarea unui algoritm bun de criptare, implicînd un efort considerabil, iar sistemele informatice fiind foarte diferite, s-a impus de-a lungul timpului necesitatea **standardizării** în criptografie, în special a algoritmilor și a protocoalelor folosite. Avantajele majore oferite de standardizare sînt compatibilitatea și interoperabilitatea sistemelor. Avînd un algoritm de criptare care este standardizat, iar dacă implementarea aceluiași algoritm pe diferite sisteme respectă acel standard, atunci vom fi siguri ca un același mesaj codificat pe ambele sisteme, cu aceleași chei, vom obține același rezultat. Este mult mai ușor să avem un algoritm standard care este deja implementat în diferite sisteme pe care să-l putem folosi. E drept că va trebui să avem încredere în cei care au proiectat algoritmul și că nu există nici un punct

slab în algoritm care să poată fi exploatat de un eventual criptanalist. De obicei standardizarea este făcută de organizații care ne asigură că acest lucru nu este posibil, sau foarte puțin probabil.

Există diferite standarde pentru diferite aspecte din criptografie:

- standarde pentru algoritmi: DES, AES, 3DES, RSA, RC4
- standarde pentru funcții matematice de tip hash: MD5, SHA1, HMAC
- standarde pentru semnături digitale: DSA, RSA
- standarde pentru criptarea în rețele wireless: WEP, WPA, WPA2
- standarde pentru criptarea în rețele GSM: A5/1, A5/2
- standarde pentru securitatea rețelelor Internet: documente RFC
- standarde pentru autentificare: Kerberos, RADIUS
- standarde pentru protocoale de conectare la servere: SSH

1.6 Teme și exerciții

1. Să se descrie câteva sisteme în care se folosește criptarea. Să se explice de ce acest lucru este necesar în aceste cazuri.

1.7 Bibliografie

1. Schneier, Bruce, "Applied Cryptography: Protocols, Algorithms, and Source Code in C", Wiley, 1996, ISBN 978-0471117094.
2. Gordon, John, "The Story of Alice and Bob", after dinner speech at The Zurich Seminar, April 1984, (online <http://download.org/Etext/alicebob.html>).
3. Shirey, N., "Internet Security Glossary, Version 2", RFC 4949. August 2007, (online <http://tools.ietf.org/html/rfc4949>).
4. Kessler, Gary C., "An Overview of Cryptography", Handbook on Local Area Networks, Auerbach, 1999.
5. Kessler, Gary C., "An Overview of Cryptography", (online 2013 <http://www.garykessler.net/library/crypto.html>).